

HZ. MERYEM'İN SOYU, DOĞUŞU, BEYTÜ'L-MAKDİS MESCİDİ'NE ADANIP BIRAKILIŞI VE BAZI FAZİLETLERİ

- Hz. Meryem'in babası İmrân b. Mâsân olup, Hub'um b. Süleyman'ın (a.s) soyundandı. Mâsân hanedanı da, İsrâiloğulları'nın başkanlarından, din bilginleri ve danışmanlarından idiler.

Zekeriyyâ (a.s) ile İmrân b. Mâsân iki kız kardeşle evli olup, Zekeriyyâ'nın (a.s) zevcesinin adı Eşya' (İşa) bint-i Fâkud, İmrân b. Mâsân'ın zevcesinin adı da Hanne bint-i Fâkud idi.

Hanne; İsâ'nın (a.s) annesi Hz. Meryem'in annesi idi. Hanne yaşlanıp çocuk doğurmaktan âciz bulunduğu ve bir ağacın gölgesinde oturduğu sırada, bir kuşun yavrusunun ağzına yiyecek verdiğini görünce, kendisinde bir oğlan çocuğu olması arzusu uyandı. Bir oğlan çocuğu ihsan etmesi için Allah'a yalvardı.

“Ey Allah'ım! Eğer bana bir erkek çocuğu ihsan edersen, onu Beytül-Makdis'e vakfetmek, adak ve şükâne olarak onun hizmetinde buldurmak üzerime borç olsun!” dedi.

Hanne'nin bu adağı Kur'ân-ı Kerim'de şöyle açıklanır:

“Hani, (İmrân'ın) karısı: ‘Rabb'im! Karnımdakini, azatlı bir kul olarak Sana adadım. Benden olan bu (adağı) kabul et! Şüphesiz, (niyazımı) hakkıyla işiten, (niyetimi) kemâliyle bilen, Sensin Sen!’ demişti.”
(Âl-i İmrân, 35)

Adanılan çocuk, Mescid'in hizmetlerini görür, ergenlik çağına ulaşınca kadar hizmetten ayrılmazdı. Ergenlik çağına girdikten sonra, orada kalmak veya ayrılıp gitmek hususunda serbest bırakılır, gitmek isterse arkadaşlarından izin alırdı. Oradan çıkıp gitmesi, onların bilgisi dahilinde olurdu.

Mescid hizmetine erkek çocuklardan başkası adanmazdı.

Kızlar bununla mükellef (yükümlü) tutulmazlar; hayız görmeleri ve rahatsızlığa uğramaları sebebiyle, bu hizmete elverişli görülmezlerdi. Hanne, Hz. Meryem'e gebe olup da karnındaki adayınca, kocası İmrân, "Yazıklar olsun sana! Sen bunu ne diye yaptın? Eğer karnındaki kız olursa, kız da bu hizmete elverişli bulunmadığına göre, şu yaptığın şeyi gördün mü?" dedi.

İkisi de üzüntüye düştüler.

Hanne Hz. Meryem'e gebe iken, İmrân vefat etti.

Hanne kız çocuğunu doğurunca, Allah onun ne doğurduğunu daha iyi bilici iken,

"Rabb'im! Hakikat, ben onu kız olarak doğurdum. Erkek, kız gibi değildir. Gerçek, ben (onun) adını Meryem koydum. Onu da, zürriyetini de, o taşlanmış (kovulmuş) şeytandan Sana sığınırım (ısmarlarım)!" dedi.

Hanne, "Erkek kız gibi değildir" demekle, kızın mescid hizmetine ve orada ibâdete mahrem olması, zaafı, hayızdan, nifastan (loğusalıktan), rahatsızlanmaktan berî bulunması sebebiyle erkek gibi elverişli olmadığını söylemek istemişti.

Sonra onu alıp bir beze sararak Mescid'e götürdü.

Hârûn Aleyhisselâm oğullarından olan ve o zaman Beytü'l-Makdis

Mescidi'nde sayıları otuzu bulan din bilginlerinin yanına koydu.

Şeybeoğulları Kâbe işlerine baktıkları gibi, bu bilginler de Beytül-Makdis Mescidi'nin işlerine bakarlardı.

Hanne onlara, “Şu önünüzdeki çocuk bir adaktır!” deyince, namaz imamları ve kurbanların vazifeli İmrân'ın kızı olduğu için, hepsi de onu alıp bakma arzusuyla çekiştiler.

Zekeriyâ Aleyhisselâm onlara,

“Ben buna bakmaya sizden daha lâıık ve müstahak bulunuyorum. Çünkü bunun teyzesi benim yanımdadır (zevcemdir).” dedi.

Öteki bilginler, Zekeriyâ Aleyhisselâm'a,

“Böyle yapma! Eğer o kendisine halkın en yakın ve en lâıık olanına bırakılacak olursa, onun doğuran annesine bırakılması gerekir. Fakat biz onun hakkında kur'a çekelim. Kimin okuna çıkarsa, o onun yanında kalsın!” dediler ve bunun üzerine söz birliğı etikten sonra, on dokuz kişi Car (Ürdün) Irmağı'na kadar gittiler.

Tevrat yazarken kullandıkları kalemlerini suyun içine attılar.

Zekeriyâ Aleyhisselâm'ın kalemi suyun üzerine çıktı. Öbürlerinin ki suyun dibine çöktü. Zekeriyâ Aleyhisselâm da, Hz. Meryem'in bakımını üzerine aldı ve onu Yahyâ Aleyhisselâm'ın annesi olan teyzesine teslim etti. Büyüyünceye kadar ona bir sütannesi tuttu.

Hız. Meryem ergenlik çağına basınca, Zekeriyâ Aleyhisselâm Mescid'de onun için bir oda yaptırdı. Oraya, ortasından bir kapı da koydurdu. Kâbe'nin içine merdivensiz çıkılmadığı gibi, bunun içine de merdivensiz çıkılmazdı.

Kendisinin yanına, Zekeriyâ Aleyhisselâm'dan başkası çıkmazdı.

Zekeriyyâ Aleyhisselâm her gün ona yiyeceğini, içeceğini, yağını, kokusunu...götürüp bırakır, ayrılırken kapısını kilitlerdi. Zekeriyyâ Aleyhisselâm ne zaman onun odasına girse, yanında kış içinde yaz meyvesi, yaz içinde de kış meyvesi bulur ve ona, “Ey Meryem! Bu sana nereden geliyor?!” diye sorar, o da, “Bu, Allah tarafından!” diye cevap verirdi.

Bu hususta Kur’ân-ı Kerîm’de şöyle buyrulur:

“Bunun üzerine, Rabb’i, onu iyi bir rızâ ile kabul etti. Onu güzel bir nebat gibi büyüttü. (Zekeriyyâ’yı da) ona (bakmaya) memur etti. Zekeriyyâ, ne zaman (onun bulunduğu yere) mihraba girdiyse, onun yanında bir yiyecek buldu. ‘Meryem! Bu sana nereden geliyor?!’ dedi. O da, ‘Bu, Allah tarafından! Şüpheli yok ki, Allah, kimi dilerse ona sayısız rızık verir!’ dedi.” (Âl-i İmrân, 37)

“(Ey Resûlüm!) Bunlar, sana vahyette bulunduğumuz gayb haberlerindedir. Meryem’i onlardan hangisi himâyesine alacak diye kalemlerini atarlarken, sen yanlarında değildin. (Bu hususta) çekişirlerken de, yine sen yanlarında yoktun.” (Âl-i İmrân, 44)

Peygamberimiz Muhammed Aleyhisselâm da, Hz. Meryem’le ilgili hadîs-i şerîflerinde şöyle buyurmuşlardır:

“Kendi zamanındaki kadınların hayırlısı, İmrân’ın kızı Meryem idi. Bu ümmetin kadınlarının hayırlısı da, Hatice’dir.”

“Cennet kadınlarının üstünü:

Meryem bint-i İmrân,

Hatice bint-i Huveylid,

Fâtıma bint-i Muhammed,

Firavun’un zevcesi Âsiye bint-i Müzâhım’dır.”

1 M. Asım Köksal, *Büyük Peygamberler Tarihi*, c. 2, s. 309-313.

HZ. MERYEM'İN HAMİLE KALMASI VE HZ. İSÂ'NIN (A.S) DOĞUMU

- Hz. Meryem Mescid'deki odasında kendisini öyle ibâdetlere vermişti ki, bu hususta o zamanda kendisinin bir benzeri daha yoktu. Hatta, kendisinde Zekeriyâ'yı (a.s) bile imrendirecek birtakım fevkalade hâller zuhur etmeye ve melekler kendisine hitap etmeye, müjdeler vermeye başlamıştı.

Bu husus Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle açıklanır:

“Hani melekler, ‘Ey Meryem!’ demişti. ‘Şüphesiz ki, Allah sana seçkin bir hususiyet verdi. Seni tertemiz büyüttü. Seni âlemlerin kadınları üzerine mümtaz kıldı. Ey Meryem! Huşû ile Rabb’in divânına dur, secdeye kapan! (Allah’a) rükû edenlerle birlikte rükû et, eğil (cemaatle namaz kıl).” (Âl-i İmrân, 42-43)

“Melekler, ‘Ey Meryem! Allah kendisinden bir Kelime’yi sana müjdeliyor. Onun adı İsâ, (lakabı) Mesih, sıfatı Meryem oğludur. Dünyada da, âbirette de şâni yücedir. (Kendisi, Allah’a) çok yakınlardandır da. Beşiğinde de, yetişkinlik hâlinde de, insanlara söz söyleyecektir. (O) sâlihlerdendir!” (Âl-i İmrân, 45-46)

Hz. Meryem yirmi veya on beş ya da on üç yaşında bulunduğu sırada idi, ki Cebrâil’le (a.s) karşılaşmıştı. Gerek bu hâdise ve gerek İsâ’ya (a.s) hamile kalış hâdisesi, Kur’ân-ı Kerîm’de şöyle açıklanır:

“Kitapta Meryem (kissasını) da an! Hani o, ailesinden ayrılıp şark tarafına bir yere çekilmişti. Sonra, onların önünde bir perde edinmişti (çekmişti). Derken, Biz ona Ruh’umuzu (Cebrâil’i) göndermiştik de, o kendisine hilkati tam (genç) bir beşer şeklinde görünmüştü.

(Meryem, ona) Doğrusu ben senden Esirgeyici’ye (Allah’a) sığınırım! Eğer sen fenâlıktan hakkıyla sakınan (bir insan) isen, (çekil yanımdan!) dedi.

(Ruh da), ‘Ben ancak sana (günahlardan) pâk bir oğul vermeye (vesile olmak için), (o sığındığın) Rabb’inin (gönderdiği) elçisiyim.’ dedi.

O (Meryem), ‘Benim nasıl bir oğlum olacakmış? Bana bir beşer dokunmamıştır! Ben bir iffetsiz de değilim.’ dedi.

(Ruh), ‘(Evet) öyledir.’ (Fakat) Rabb’in, ‘Bu bana göre pek kolaydır! Çünkü, Biz onu insanlara bir âyet (bir bürhan) ve tarafımızdan rahmet kılacağız. Zaten, bu iş olup bitmiştir.’ buyurdu.’ dedi.” (Meryem, 16-21)

“Meryem, ‘Ey Rabb’im! Bana bir beşer dokunmamışken, benim nasıl çocuğum olabilir?’ dedi. (Allah) ‘Öyledir!’ Fakat (Allah) ne dilerse yaratır. (O) bir işe hükmedince, ona ancak Ol! der, o da olur. (Allah) ona yazmayı, hikmeti, Tevrat’ı, İncil’i öğretecek, onu İsrâiloğulları’na peygamber gönderecek.

(O da onlara diyecek ki), ‘Hakikat, ben size Rabb’inizden bir âyet (muçize) getirdim.

Hakikat ben size çamurdan kuş biçimi gibi bir şey yapar, ona üfürürüm de, Allah’ın izniyle (o) derhal (canlı) bir kuş olur. (Yine) Ben, Allah’ın izniyle, anadan doğma körü ve abraşı iyi eder ve ölüleri diriltirim! Evlerinizde ne yiyor, ne biriktiriyorsanız, size haber veririm.

Elbette bunlarda sizin için eğer îman ediciler iseniz kat’î bir ibret vardır.

Önümdeki Tevrat'ı tasdik edici olarak ve size haram edilen bazı şeyleri yararınıza helâl kılmak için size (geldim). Size, Rabb'inizden (peygamberliği mi ispatlar) âyet (mucize) getirdim.

Artık Allah'tan korkunuz! Bana da itaat ediniz!

Şüphesiz ki, Allah benim de Rabb'im, sizin de Rabb'inizdir. Öyleyse O'na ibâdet ediniz! İşte, doğru yol (budur).” (Âl-i İmrân, 47-51)

“İrzini (muhkem bir kale gibi) koruyan o kıızı (Meryem'i) de yâd et ki, biz ona ruhumuzdan üflemiş, kendisini de, oğlunu da âlemlere bir ibret kılmıştık.” (Enbiyâ, 91)

“Namusunu (muhkem bir kale gibi) koruyan İmrân kıızı Meryem'i de (Allah bir misal olarak) îrat buyurdu. Biz, bundan dolayı, ona Ruh'umuzdan üfürdük. O, Rabb'inin kelimelerini ve kitaplarını tasdik etti. Rabb'ine itaatte sebat edenlerdendi o!” (Tahrîm, 12)

Rivâyete göre Cebrâil (a.s), Hz. Meryem'in yanına varıp gömleğinin yakasından üfürmüştü ve üfürüğü onun dölyatağına erişmiştir.

“Nihayet, (Meryem) ona (Îsâ'ya) hamile kaldı.” (Meryem, 22).²

● Îsâ'nın doğumu, başlı başına bir ilâhî mucizedir. Hz. Îsâ'nın Cebrâil Aleyhisselâm tarafından Hazreti Meryem'e ruh üflenmek sûretiyle zuhur ettiği mâlumdur. Bunun için ona hayat sırrı verilmiş, ölüleri diriltmiş, körlerin gözünü açmış, çamurdan yaptığı kuşları uçurmuş; hâsılı neye değdiyse o şeye hayat bahşetmiştir. Hatta, katlolunacağı vakit göğe çekilmiştir. Hazreti Îsâ, velâyet sahibi olan bir büyük peygamber idi.³

Kur'ân-ı Kerîm'de âyetler de bunu söyler:

“Celâlim hakkı için Mûsâ'ya o kitabı verdik, arkasından birtakım

2 M. Asım Köksal, *a.g.e.*, s. 313-316.

3 Ken'an Rifâî, *Sabbetler*, s. 367.

peygamberler de gönderdik, hele Meryem oğlu İsa'ya apaçık mucizeler verdik, onu Rûhu'l-Kuds ile de destekledik. Size nefislerinizin hoşlanmayacağı bir emirle gelen her peygambere kafa mı tutacaksınız? Kibri-nize dokunduğu için onların bir kısmına yalan diyecek, bir kısmını da öldürecek misiniz? (Bakara, 87)

“O işaret olunan resûller yok mu, biz onların bazısını, bazısından üstün kıldık. İçlerinden kimi var ki, Allah, kendisiyle konuştu, bazısını da derecelerle daha yükseklere çıkardı. Biz Meryem oğlu İsa'ya da o delilleri verdik ve kendisini Rûhu'l-Kuds (Cebrâil) ile kuvvetlendirdik. Eğer Allah dileseydi, bunların arkasındaki ümmetler, kendilerine o deliller geldikten sonra birbirlerinin kanına girmezlerdi. Fakat ihtilâfa düştüler, kimi îman etti, kimi inkâr etti. Yine Allah dileseydi, birbirlerinin kanına girmezlerdi. Fakat Allah dilediğini yapar.” (Bakara, 253)

“Gerçekten Allah, Âdem'i, Nûh'u, İbrâhim soyunu ve İmrân soyunu âlemler üzerine seçkin kıldı.” (Âl-i İmrân, 33)

“Melekler şöyle demişti: ‘Ey Meryem! Allah sana kendisinden bir kelimeyi müjdeliyor ki, adı Meryem oğlu İsa Mesih'dir; dünyada da âhirette de itibarlı, aynı zamanda Allah'a çok yakınlardandır.’” (Âl-i İmrân, 45)

“Ey kitap ehli! Dininizde taşkınlık etmeyin ve Allah hakkında ancak doğru olanı söyleyin! Meryem oğlu İsa Mesih, sadece Allah'ın elçisi, Meryem'e atmış olduğu kelimesi ve O'ndan bir ruhtur. Allah'a ve peygamberlerine inanın, (Allah) üçtür demeyin. Kendi yararınız için buna son verin. Muhakkak ki Allah tek bir ilâhtır. O, çocuk sahibi olmaktan yüce (münezze)dir. Göklerdeki ve yerdekilerin hepsi O'nundur. Vekil olarak Allah yeter.” (Nisâ, 171)

“O peygamberlerin ardından, yanlarındaki Tevrat'ı doğrulayıcı olarak Meryem oğlu İsa'yı gönderdik ve ona içinde hidâyet ve nur olan, kendinden önceki Tevrat'ı tasdik eden ve Allah'tan korkanlar için bir hidâyet rehberi ve bir öğüt olan İncil'i verdik.” (Mâide, 46)

“Andolsun, ‘Allah, Meryem’in oğlu Mesih’tir’ diyenler elbette kâfir olmuşlardır. Oysa Mesih onlara, ‘Ey İsrâiloğulları, hem benim, hem de sizin Rabb’iniz olan Allah’a ibâdet edin. Kim Allah’a ortak koşarsa, şüphesiz Allah ona cenneti haram kılmıştır ve onun varacağı yer cehenemdir. Zâlimlerin yardımcıları da yoktur.’ demişti.” (Mâide, 72)

“Allah şöyle diyecektir: ‘Ey Meryem oğlu Îsâ! Sana ve annene olan nimetimi hatırla! Hani seni Rûhu’l-kuds (Cebrâil) ile desteklemiştin. Beşikteyken ve kemâle ermişken insanlarla konuşuyordun. Sana yazıyı, hikmeti, Tevrat’ı ve İncil’i öğretmiştim. İznimle çamurdan kuş şeklinde bir şey yapmış ve ona üflemiştin, o da iznimle kuş olmuştu. Anadan doğma kör olanı ve alaca hastalığına yakalanmış kimseyi iznimle iyileştirmiştin. Ölüleri iznimle (hayata) çıkarmıştın. İsrâiloğulları’na âyetlerle geldiğin ve onlardan inkâr edenlerin, ‘Bu ancak apaçık bir sihirdir’ dedikleri zaman seni onlardan korumuştum.” (Mâide, 110)

“Ve Allah demişti ki: ‘Ey Meryem oğlu Îsâ, sen mi insanlara, ‘Beni ve annemi, Allah’tan başka iki tanrı edinin dedin?’ ‘Hâşâ’ dedi. ‘Sen yücesin, benim için gerçek olmayan bir şeyi söylemem bana yakışmaz. Eğer demiş olsam, sen bunu bilirsin, sen benim nefsimde olanı bilirsin, ben ise senin nefsinde olanı bilmem, çünkü gaybları bilen yalnız sensin, sen!’” (Mâide, 116)

“Meryem oğlunu ve annesini de (kudretimize) bir alâmet kıldık; onları, yerleşmeye elverişli, sulu bir tepeye yerleştirdik.” (Mü’minûn, 50)

”Unutma o peygamberlerden misaklarını (kesin sözlerini) aldığımız vakti! Hele senden, Nûh, İbrâhim, Mûsâ ve Meryem oğlu Îsâ’dan ki onlardan ağır bir misak (sağlam bir söz) aldık.” (Ahzâb, 7)

“Sonra bunların izinden art arda peygamberlerimizi gönderdik. Meryem oğlu Îsâ’yı da arkalarından gönderdik, ona İncil’i verdik ve ona uyanların yüreklerine bir şefkat ve merhamet koyduk. Uydurdukları

ruhbanlığa gelince, onu biz yazmadık. Fakat kendileri Allah rızâsını kazanmak için yaptılar. Ama buna da gereği gibi uymadılar. Biz de onlardan îman edenlere mükafatlarını verdik. İçlerinden çoğu da yoldan çıkmışlardır.” (Hadîd, 27)

“Meryem oğlu Îsâ da, ‘Ey İsrâiloğulları! Ben size Allah’ın elçisiyim. Benden önce gelen Têvrat’ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek Ahmed adında bir peygamberi müjdeleyici olarak (geldim).’ demişti. Fakat onlara apaçık delillerle gelince, ‘Bu, apaçık bir büyüdür.’ dediler.” (Saff, 6)

- Allah’ın emri; ister örtüsüz, ister örtülü olsun; kudretli emirdir ki, dilerse Cebrâil vâsıtasıyla Meryem’e ruh gönderir ve onun vücuduna üflenen bu ruhla Meryem’den Îsâ gibi bir nebî doğar.⁴

⁴ Ken’an Rifâî, *Şerhli Mesnevî-i Şerif*, s. 274.